

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ: ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια «ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ» προετοιμάζοντας σε ολιγομελείς ομίλους τους υποψήφιους για τον επικείμενο διαγωνισμό του Υπουργείου Οικονομικών, με κορυφαίο επιτελείο διδασκόντων, παραθέτουν χρήσιμη θεωρία στην Δημόσια Οικονομική. Τα θέματα επιμελήθηκε ο επιστημονικός συνεργάτης μας κ. Μπαντούλας Κων/νος, Οικονομολόγος, MSc Χρηματοοικονομικών Παν/μίου Πειραιά.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - ΛΕΞΙΚΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (Α' Μέρος)

- 1) Φόρος ονομάζεται το χρηματικό ποσό που καταβάλλουν οι πολίτες χωρίς ειδική αντιπαροχή. Οι φόροι εισοδήματος δείχνουν τι συνεισφέρει ο κάθε πολίτης ενώ οι φόροι δαπάνης τι αποκομίζει ο κάθε πολίτης.
- 2) Οι φόροι διακρίνονται με κριτήριο τη φορολογική βάση, το μέγεθος (χρηματικό ή μη (ουδέτερος) πάνω στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος το δημόσιο φορέα που τους επιβάλλει (κεντρικής διοίκησης, κοινωνικής ασφάλισης και Ο.Τ.Α.), την χρήση των προσωπικών στοιχείων του φορολογούμενου ή όχι (προσωπικοί και αντικειμενικοί ή πραγματικοί) την ικανότητα μετακύλισής τους (έμμεσοι που μετακυλούνται και

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

άμεσοι που δεν μετακυλούνται), την φύση του φορολογικού συντελεστή: προοδευτικοί, αναλογικοί και αντιστρόφως προοδευτικοί.

- 3) Προοδευτικός είναι ο φόρος σύμφωνα με τον οποίο όταν αυξάνεται η φορολογική βάση αυξάνεται και ο φορολογικός συντελεστής (τέτοιος είναι ο ΦΕΦΠ)
Αναλογικός είναι ο φόρος σύμφωνα με τον οποίο όταν αυξάνεται η φορολογική βάση ο φορολογικός συντελεστής δεν μεταβάλλεται (τέτοιοι είναι οι ΦΕΝΠ και ο ΦΠΑ)
Αντίστροφα Προοδευτικός είναι ο φόρος σύμφωνα με τον οποίο όταν αυξάνεται η φορολογική βάση ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται.
- 4) Η άμεση φορολογία είναι συνήθως προοδευτική. Οι άμεσοι φόροι προτιμώνται έναντι των έμμεσων επειδή κατανέμουν το φορολογικό άχθος με τρόπο δικαιότερο αμβλύνοντας τις οικονομικές ανισότητες.
- 5) Οι έμμεσοι φόροι προτιμώνται έναντι των έμμεσων επειδή δεν προκαλούν αντιδράσεις των φορολογούμενων, εύκολα μεταβάλλονται και έχουν μικρό κόστος βεβαίωσης και εισπραξης. Στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα επικρατούν έμμεσοι φόροι. Ο φόρος που δίνει τα περισσότερα έσοδα στο κράτος είναι ο ΦΠΑ.
- 6) Λειτουργίες των φόρων:
ταμειυτική (είσπραξη χρημάτων για χρηματοδότηση δημοσίων δαπανών)
οικονομική (χρήση φόρων ως μέσο άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής)
κοινωνική (χρήση φόρων ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής)
- 7) Βασικός στόχος της φορολογικής πολιτικής είναι η, η δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους και η βέλτιστη αναδιανομή του εισοδήματος με τη χρήση των αρχών της οριζόντιας ισότητας (ίδιες συνθήκες ίδια μεταχείριση) και της κάθετης ισότητας (διαφορετικές συνθήκες διαφορετική μεταχείριση)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

- 8) Θεωρία του ανταλλάγματος: καταβολή φόρου ανάλογα με το αποκομιζόμενο όφελος. Οι φτωχοί καταναλώνουν περισσότερα δημόσια αγαθά και άρα πρέπει να πληρώνουν περισσότερο φόρο (αντιπαροχή και όχι μονομερής παροχή του πολίτη προς το δημόσιο)
- 9) Θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας: καταβολή φόρου ανάλογα με την ικανότητα του πολίτη. Οι πλούσιοι έχουν υψηλότερο εισόδημα, χρησιμότητα και άρα μπορούν να πληρώσουν περισσότερο φόρο.
- 10) Δόθηκαν 3 ερμηνείες: α) αφαίρεση ίσης ποσότητας χρησιμότητας, β) ίσης χρησιμότητας μετά την πληρωμή φόρου (αντικίνητρο για εργασία) και γ) αφαίρεσης αναλογικά ίσης χρησιμότητας.
- 11) Φοροδιαφυγή: η παράνομη ενέργεια του φορολογούμενου με στόχο την μείωση του καταβαλλόμενου φόρου οφείλεται στην ικανότητα του πολίτη να φοροδιαφύγει και στην ανικανότητα της αρχής να τον ελέγξει.
- 12) Φοροαποφυγή: Νόμιμη ενέργεια του πολίτη με στόχο την μείωση του καταβαλλόμενου φόρου.
- 13) Δημοσιονομική απορρόφηση: Η αύξηση του φορολογικού βάρους χωρίς την αντίστοιχη αύξηση του πραγματικού εισοδήματος λόγω του πληθωρισμού και της μη αναπροσαρμογής της φορολογικής δομής.
- 14) Κάτω από τις ίδιες συνθήκες ζήτησης και κόστους η μετακύλιση ενός φόρου δαπάνης στους καταναλωτές είναι πιο εύκολη στην αγορά του μονοπωλίου σε σχέση με την αγορά του πλήρους ανταγωνισμού

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

- 15) Ο φόρος εισοδήματος μετακυλιέται και επιβαρύνει εξ' ολοκλήρου τον μισθωτό όταν η ζήτηση εργασίας (του εργοδότη) είναι τελείως ελαστική και η προσφορά (εργάτη) είναι τελείως ανελαστική
- 16) Ο φόρος επί των αγαθών αγαθών μετακυλιέται και επιβαρύνει εξ' ολοκλήρου τον καταναλωτή όταν η ζήτηση για αγαθά είναι τελείως ανελαστική και η προσφορά για αγαθά είναι τελείως ελαστική
- 17) Ο φόρος κατά μονάδα (παράλληλη μετατόπιση της ζήτησης) σε σχέση με τον κατά αξία (μετατόπιση κλίσης της ζήτησης) αποφέρει λιγότερα έσοδα στο δημόσιο και η τιμή του προϊόντος αυξάνεται λιγότερο.
- 18) Οι φόροι εισοδήματος που επιβάλλονται σε όλους τους πολίτες άνω των 25 ετών. Για την εύρεση του καθαρού εισοδήματος αφαιρούμε από το ακαθάριστο τις δαπάνες απόκτησής του:
- στα ακίνητα (εκμίσθωση ή ιδιόχρηση) αφαιρούμε αποσβέσεις, έξοδα συντήρησης, ασφάλιστρα κλπ
 - στις κινητές αξίες (μερίσματα, τόκοι, κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων) αφαιρούμε αυτοτελείς φόρους
 - στις επιχειρήσεις (εμπορικές ή αγροτικές) αφαιρούμε έξοδα αξία εμπορευμάτων και α' υλών, μισθοδοσίας, ενοικίων, ασφαλιστικών εισφορών, διαφήμισης, συντήρησης μηχανημάτων, φόρων και τελών, τόκων, αποσβέσεων, ζημιών, προβλέψεων, αφορολόγητα αποθεματικά,
 - στις μισθωτές υπηρεσίες αφαιρούμε τους παρακρατημένους φόρους και τέλη σε ασφαλιστικά ταμεία
 - στα ελευθέρια επαγγέλματα αφαιρούμε όλα τα έξοδα για τα οποία έχουμε αποδεικτικά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

- 19) Τεκμαρτό εισόδημα είναι το εισόδημα που προσδιορίζεται ότι αποκτήσαμε με βάση τις δαπάνες διαβίωσης (πολυτελή ζωή) (κύρια κατοικία άνω των 200 τμ., δευτερεύουσα κατοικία άνω των 150 τμ., συντήρηση αυτοκινήτου ΙΧ, σκάφη αναψυχής, αεροσκάφη, ελικόπτερα, πισίνες, υπηρετικό προσωπικό) και τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.
- 20) Δύσκολα υπολογίζουμε: το εισόδημα που αποκτούμε από αγαθά διπλής χρήσης, το ακριβές μέγεθος των αποσβέσεων και τις δαπάνες εκπαίδευσης για την βελτίωση των μελλοντικών μας εισοδημάτων.
- 21) Στο φορολογικό μας σύστημα:
- Διαχωρίζουμε το οικογενειακό εισόδημα σε αυτό που αποκτάται από τους δύο συζύγους χωριστά
 - Μεταχειριζόμαστε διαφορετικά εισοδήματα από διαφορετικές πηγές καθώς και τα ασταθή εισοδήματα
 - Τα προστατευόμενα μέλη αυξάνουν τα αφορολόγητα ποσά παλαιότερα μείωναν τα ποσά φόρων
- 22) Δαπάνες που εκπίπτουν από το συνολικό εισόδημα: Τα ιατρικά έξοδα, οι δωρεές, τα ενοίκια, τα δίδακτρα των παιδιών, τα ασφάλιστρα, οι τόκοι απόκτησης α' κατοικίας, οι αποδείξεις δαπανών και αγωγού φυσικού αερίου.
- 23) Αυτοτελή φορολόγηση (προκαταβολή-παρακράτηση φόρου) έχουμε στα εισοδήματα από τόκους, μισθωτές υπηρεσίες και τα φορολογημένα κέρδη των επιχειρήσεων.
- 24) ΦΕΝΠ: απόλυτη άποψη (διπλή φορολόγηση) και ολοκληρωτική άποψη (ενιαία φορολόγηση με ΦΕΦΠ)

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

- a. Κλασικό σύστημα (απόλυτη άποψη)
- b. Μερικώς ενοποιημένο (διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές στα διανεμόμενα και στα αδιανέμητα κέρδη μειώνεται έτσι η διπλή φορολόγηση. Στη συνέχεια υπολογίζεται το συνολικό εισόδημα του πολίτη μαζί με τον φόρο που καταβλήθηκε από την επιχείρηση, υπολογίζεται ο φόρος, γίνεται πίστωση φόρου και έτσι περιορίζεται ή αποφεύγεται τελείως η διπλή φορολογία)
- c. Πλήρως ενοποιημένο (τα αδιανέμητα κέρδη φορολογούνται αλλά δεν υπάρχει διπλή φορολόγηση).

25) Κίνητρα ΦΕΝΠ: φορολογικές διακοπές, επιταχυνόμενες αποσβέσεις, αφορολόγητες κρατήσεις αποθεματικών, εκπτώσεις πλασματικών δαπανών).

26) Φόροι περιουσίας επιβάλλονται για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης.

Διακρίνονται σε:

- a. Κατοχής (Υπολογίζεται η καθαρή αξία με αφαίρεση των χρεών υποθήκης. Επιβάλλεται από την τοπική αυτοδιοίκηση 0,25-0,35% ως τέλος ακίνητης περιουσίας)
- b. Μεταβίβασης (μεταβίβασης στην αγοροπωλησία ακινήτου 9-11%, δωρεάς και κληρονομιάς κατά ελάχιστο 6-16% από συγγενή).

27) Φόροι δαπάνης-κατανάλωσης

Διακρίσεις:

- a. Άμεσοι (ΦΠΑ) και έμμεσοι (μετακυλιόμενοι τσιγάρα - καύσιμα - αλκοόλ) που διακρίνονται σε εξωτερικούς (δασμοί) και εσωτερικούς (φόροι κατανάλωσης και παραγωγής)
- b. Γενικοί (σωρευτικοί-ΦΠΑ) και ειδικοί (κατανάλωσης, πολυτελείας, ταμειευτικοί, ανταποδοτικοί).